

TRẠI TÙ T 4

Hồi ký Quỳnh Hương (nvn)

Phần 2

(Cám ơn nhà thơ NMH đã khích lệ và góp ý, giúp tôi hoàn chỉnh những trang nhật ký này)

NGUYỄN VĂN BẢO

Gần 4 tháng trôi qua, một hôm đang ngồi nghe tên Việt cộng ra rả trên bục giảng thì một tên cán khác đưa thêm một bạn tù mới vào. Tôi đang ngạc nhiên ngược mắt nhìn thì Khôi ngồi cạnh lấy cùi chõ hích nhẹ tôi và nói nhỏ:

- Ở kia! thằng Bảo?
- Tôi hỏi Khôi :
- Bảo nào? Anh quen với hắn?

Khôi lắc đầu , tay che miệng trả lời :

- Không phải quen, hắn là thuộc cấp của tôi.
- Lúc đó tôi nghĩ rằng Bảo có thể là Trung Úy hoặc Thiếu Úy, vì Khôi là Đại Úy.

Nhưng không phải như vậy. Khôi rì rầm giải thích cho tôi nghe với nét mặt đầy thắc mắc. Anh cho biết Bảo là Hạ Sĩ, cùng Quân chủng Không quân với anh. Điều này làm cho tôi thoáng nghi ngờ “phải chăng Việt Cộng đưa tên này vào nằm vùng theo dõi bọn tôi?” Nhưng mối nghi ngờ của tôi mất đi ngay buổi chiều hôm đó, sau khi Khôi tiếp xúc được với Bảo. Giờ phút này hương hồn anh Bảo có linh thiêng xin hãy thông cảm cho người bạn tù cùng trại đã viết sơ lại chuyện riêng của anh.

Vi muốn tránh động viên, anh không đi học Hạ Sĩ Quan bộ binh với cấp bằng Trung học đệ nhất cấp, mà anh đã tình nguyện gia nhập Không Quân với cấp bậc binh nhì. Ra trường anh được phân phối vào làm tại Ban tài chính của một đơn vị Không Quân , dưới quyền Khôi. Anh được thăng lên 2 cấp sau 2 năm phục vụ: Binh nhất và Hạ sĩ. Anh có một cô bạn gái, làm việc tại một cơ quan dân sự Hoa kỳ. Mỗi lần tiếp xúc với cô bạn gái này, anh đều mặc đồ bay, mốt của Không quân Việt Nam Cộng Hoà thời đó, với chủ đích chiếm trọn trái tim người đẹp. Một liều ba bẫy cũng liều, và anh đã thành công, Hai người trở thành vợ chồng, có với nhau 2 con. Thường ngày anh vẫn mặc đồ vía với lon Thiếu Úy, rồi Trung Úy để đi làm. Trên đường đi, anh tạt vào nhà người quen để thay bộ đồ nhà binh theo cấp bậc của mình. Từ đầu năm 1975, anh tự gắn cho anh thêm một mai vàng, để trở thành Đại Úy Bảo, mỗi ngày, trong giờ đi làm và giờ về nhà.

Nhưng trở trêu thay, Saigon sụp đổ, Dương văn Minh đầu hàng Việt cộng và mọi người phải đi tẩy não. Ngày 30 tháng 4 năm 1975 trở thành ngày quốc hận. Bảo cũng trình diện theo thẻ quân nhân và anh bị tẩy não 7 ngày tại chỗ. Nhà Bảo ở bậc trung lưu nên vẫn mượn người giúp việc từ trước tháng 4 đen, để chăm sóc con trong lúc 2 vợ chồng đi làm. Sau khi Việt cộng chiếm Saigon, Bảo nhờ có mồm mép nên nhảy ra bán chợ trời. Từ tháng 4 năm 1975, chợ trời thịnh hành và dễ kiếm tiền nhất trong giai đoạn xã hội bị đảo lộn.

Một bữa nọ, hai vợ chồng từ chợ về, thấy 2 đứa con lê la trên nền nhà, mà không thấy cô giúp việc. Vợ Bảo chạy lại ôm con, còn Bảo đi qua lối xóm tìm người ở.⁽¹⁾ Gặp được cô này, Bảo giận lắm nên rầy la. Cô gái cự lại. Và trong cơn nóng giận, Bảo mất khôn, đã quên bẵng đi cái lý lịch bản thân trong xã hội mới, tối tăm, lấy thù hận làm đầu. Anh đã giơ tay tát người phụ việc. Cô ta giận dữ, hậm nực bỏ đi. Chỉ nửa giờ sau, công an phường đến bắt Bảo: cô giúp việc đã đi tố cáo “Đại úy Bảo trốn trình diện đi tù” Bảo bị tổng giam, dù khi lên văn phòng công an, Bảo đã hết lời trình bày nguyên nhân đeo lon giả. Bảo có thẻ quân nhân cấp bậc Hạ sĩ để chứng minh cũng không đủ để bọn Việt Cộng tin. Chúng nghi anh là CIA cài lại. Bọn Việt Cộng đã áp dụng sách của Tàu cộng: thà giết lầm hơn bỏ sót,..

Bảo bị nhốt riêng 3 tháng để điều tra, theo dõi , rồi mới đưa đến trại tù T 4 - L 19.

Khác với chúng tôi, khoảng 2 hay 3 tháng, Bảo lại bị bọn cán bộ ở quân khu 7 tới, gọi anh lên phòng riêng để tra hỏi, hoặc phải viết tờ khai việc làm trước 30-4. Chúng vẫn nghi Bảo làm tình Báo cho Mỹ. Tổ chức của Việt cộng không có trường hợp biệt phái như ngành giáo dục và y tế ở miền Nam Việt Nam, nên những Sĩ Quan biệt phái đang bị giam giữ đều bị nghi là người của CIA.

Ở tù với chúng tôi 2 năm, Bảo uất ức, bật ra những lời chửi rủa cộng sản, nhưng chỉ nằm trong phạm vi bè bạn. Một hôm, Bảo bị bệnh, người nóng sốt, hấn thét lời chửi bới lớn tiếng. Bảo chửi từ Cáo đến Đổng, Duẩn, Chinh. Cai tù biết được nên dẫn vệ binh đem súng ống vào trại bắt Bảo lên khu vực của chúng vào khoảng 8 giờ đêm. Chúng đánh đập Bảo đến chết ngay đêm đó. Bọn cộng sản ác ôn này bỏ xác Bảo vào một connex, là thùng sắt lớn, chứa vật liệu của đơn vị Công binh. Tờ mờ sáng hôm sau, chúng gọi 10 anh em lên đào huyết chôn Bảo. Nhóm thợ-mộc-bát-đắc-dĩ trong số anh em tù chia nhau đi kiếm ván, và làm vội một quan tài bằng đủ mọi loại gỗ phế thải, để liệm xác anh. Tôi nhớ lúc hạ huyết là khoảng 9 giờ sáng. Anh em cũng cắm một tấm bảng nhỏ, có ghi tên họ và ngày chôn cất người quá cố. Xác Bảo là xác thứ 39 trong 6 trại tù L 19, doanh trại cũ của Liên đoàn 5 công binh kiến tạo. Là một người tù cùng trại, nhớ về anh và viết lại, coi như thắp một nén nhang cho người đã mất.

Người gánh chịu trách nhiệm về cái chết của anh Bảo là Quang, đội trưởng đội 3, một ăng ten , mà cả trại đặt cho hấn một tên chết là “Quang heo ho”. Heo ho được đặt thành tên cho Quang vì có một lần, con heo do đội 3 chịu trách nhiệm nuôi, bên cạnh nhà ngủ, bị bệnh. Quang lên báo cáo với cai tù rằng “con heo của đội bị ho”. Hấn quá sợ cai tù, Chút gì cũng báo cáo. Anh em tức giận hấn, nên một bữa, vào lúc chạng vạng tối, có người đã liệm một vỏ hũ chao, cỡ bằng nắm tay, vào trán hấn, làm máu tuôn ra. Từ ngày đó, hấn tỏ ra sợ hãi nên ít xun xoe với bọn cai tù.

ĐỘI KỶ LUẬT

Tù được gần 3 năm, trải qua vài chục lần quấy gánh ra ngoài sân đất trước cổng, để cho bọn cai tù kiểm soát đồ đạc. Cứ sau phần kiểm đồ là đến phần đọc tên. Cũng như lần đọc tên đầu tiên, những người bị đọc tên chờ xe đưa đi trại khác.

Sau khi trại còn khoảng 500 người, chúng dồn lại còn hai đội và bỏ trống một khu. Khu này bọn cai tù bắt chúng tôi phải rào thêm kẽm gai . Khu biệt lập trong trại T 4 chúng đặt tên là **Đội Kỷ Luật**, dành nhốt riêng những người trong các trại ở miền Nam, thuộc loại chống đối mạnh, do các trại lựa ra.

Trong số gần 300 người đưa về, tôi có một người bạn thân, tên Đặng đình Lộc. Đình Lộc hay Lộc Mập, tên chúng tôi thân mật gọi hấn từ hơn 10 năm trước. Đáng dáp của Lộc có thể so được với Đào cốc lục

tiên trong truyện chường Tiểu ngạo giang hồ của Kim Dung. Sau này có khi tôi thân mật gọi Lộc là Đào Cốc. Mỗi lần như thế, Lộc chỉ toét miệng cười, không hề giận.

Trại tù khổ sai cộng sản

Đối với tôi, Lộc là người hiền hậu. Nhưng khi đề cập đến Việt cộng thì Lộc dứt khoát, rất căm hận và không khoan nhượng. Lộc học năm thứ 2 y khoa. Đáng lý được miễn động viên, nhưng vì trễ một năm, nên Lộc được gọi vào trường Sĩ quan Trừ bị Thủ đức, sau ngày Việt cộng đánh trận đầu ở miền Nam

vào tỉnh lỵ Tây ninh. Tôi và Lộc cùng khoá. Bây giờ lại gặp nhau trong trại tù T4. Tôi hỏi hấn “vì sao bị chuyển đến đội này” . Lộc kể rằng, “có một lần, vì một tên bộ đội đi ở ngoài hàng rào, trại cũ của Lộc, giẫm phải mìn, nổ chết. Cái cẳng hấn văng vô trong hàng rào. Một người trong tổ thấy được, đem liệm vô cầu tiêu lộ thiên. Bọn cai tù biết được nên qui cho cả tổ là phản động. Thế là cả tổ 15 người bị đưa đến đội này.”

Đội kỹ luật bị áp đặt một nội qui riêng, gắt gao hơn đội chúng tôi. Cứ 7 giờ tối là những người trong đội này không được ra khỏi rào, dù là nhu cầu vệ sinh. Không được tụ họp vài ba người trò chuyện. Cấm cả chơi cờ tướng và domino. Kỹ luật được vài tháng rồi lơ lơi dần. Có thể do cai tù lười, hoặc có thể chúng chẳng thấy trong đội này có gì lạ. Bọn cai tù hay vệ binh thỉnh thoảng mới vào trại kiểm soát. Nhất là số vệ binh người miền Nam, bị cưỡng bức nghĩa vụ quân sự, nên họ không khe khắt với Sĩ Quan chế độ cũ bị cầm tù. Có người còn tỏ ra có cảm tình. Những người trong đội kỹ luật phần lớn là bạo gan, nên thường hay qua chơi với bạn bè ở đội khác tới khuya. Phạm văn Tây cũng ở đội này. Tây là danh hề Khả Năng. Tây cấp bậc Chuẩn Úy. Việt cộng bắt đi tù từ Thiếu Úy trở lên. Chuẩn Úy các ngành chỉ đi tầy não tại chỗ 7 ngày. Nhưng Tây ở ngành chiến tranh chính trị nên phải vào tù. Sau này đi tù về, Tây vượt biên. Nghe nói Tây bị chết vì hải tặc Thái Lan. Tôi không biết tin đó đúng hay chỉ là lời đồn.

Tổ tôi có một anh bạn, có tài kể chuyện. Truyện Kim Dung từ Võ lâm ngũ bá, Anh Hùng xạ điêu, Thần điêu đại hiệp, đến Cô gái Đồ Long, Lộc đỉnh ký... anh kể rất chi tiết và rất hấp dẫn. Người kể là Hải, sĩ quan hải quân cơ khí. nhưng biết lái tàu. Khi đơn vị đồn trú ở Phú Quốc, sau khi nghe lệnh Dương văn Minh đầu hàng thì rẽ ngũ. Hải vì còn bố mẹ già nên một mình lái tàu về Saigon. Hải ở lại. Hải đã tính sai một nước cờ và lãnh 5 cuốn lịch. Mỗi đêm Hải kể chuyện 1 giờ. Một bộ truyện kéo dài cả tháng. Những lần kể chuyện như vậy, qui tụ có tới 20 người. Để đáp lại công người kể, anh em nấu nước trà và mua thuốc lào đãi Hải.

Tây thường qua tổ tôi nghe kể chuyện cho đỡ nhớ vợ con. Mặc dầu ở tù, Tây vẫn giữ được nét đặc biệt của mình: cơ thể vẫn mập mạp, dù ăn rau muống nhiều hơn bo bo hay khoai mì, và anh vẫn có nét điệu như ngày nào. Tây bị vào đội kỹ luật vì một phần Tây nằm trong Tiểu Đoàn Chiến Tranh Chính Trị, lại là danh hề. Tây đôi khi hay châm biếm chế độ cộng sản bằng tài diễu riêng. Tây qua bên chúng tôi chơi không phải chỉ nghe truyện Kim Dung, mà có lúc ghé qua để “dự tiệc”. Nói là tiệc cho sang chứ thực ra chỉ là khi một trong nhóm 5 người chúng tôi được thăm nuôi, được gia đình tiếp tế, có bữa no nê, ngon miệng, nên kêu Tây qua chung vui.

Trong khu vực chúng tôi cũng thỉnh thoảng có cuộc nói chuyện của Sơn Hồng Đức. Đức ở trại T6 bên cạnh, qua nói chuyện về thế giới sử trên sàn một chiếc GMC đã bị phá banh. Máy xe do cai tù tháo ra đem bán ở Saigon. Vỏ ruột xe do anh em tù cắt làm “dép râu”. Đức là Trung Úy Công Binh biệt phái, chức vụ thực thụ là Phụ tá Khoa Trưởng Đại học Văn khoa Saigon. Đức có quan hệ gia đình với ông Sơn ngọc Thành, một khuôn mặt chính trị nổi tiếng của Cambodia trước 1975. Một vài chuyện nhấn mạnh của Đức tôi vẫn còn nhớ và có những chuyện đã xảy ra:

- Sẽ có những cuộc nổi dậy về sắc tộc ở Liên xô, như người Armenia, vùng đất Azerbaizhan (vùng Nagorno Karabakh)
- Sẽ có cuộc nổi dậy của dân Ukraina chống Nga vì Stalin đã tàn sát nửa triệu người Ukraina.
- Tàu cộng sẽ xuýt giục dân Tân Cương nổi dậy chống Nga.
- Tàu sẽ kích động dân Mèo Việt Nam nổi dậy đòi tự trị ở biên giới Tàu.

Mỗi lần Đức lách rào qua là nhóm bạn thân của Đức sắp xếp và canh phòng ăng ten, hay phòng hồ bắt chọt có tên cai tù hoặc vệ binh vào kiểm soát. Sau những lần nghe nói chuyện, chúng tôi cũng bàn luận về thời cuộc. Đối với Mỹ, căn cứ vào việc Mỹ nhận tất cả các sĩ quan Cuba chống cộng sản Fidel Castro, mọi người đều tin là Mỹ không bỏ rơi sĩ quan trong Quân Đội Việt Nam Cộng Hoà. Sự kiện này đã diễn ra. Chuyến HO đầu tiên đã đưa các sĩ quan và viên chức Việt Nam Cộng Hoà, tù chính trị, cùng gia đình đến bến tự do, khởi đầu từ tháng giêng năm 1990. Cho đến cuối năm 1995. gần 200.000 sĩ quan cũng như viên chức hành chánh tù nhân chính trị và gia đình đã được đặt chân đến đất tự do: Mỹ quốc.

Có những việc không thể nào quên được là, nhiều lần kín đáo chuyền tay nhau tập tài liệu quay roneo từ bên ngoài đưa vào. Những tin tức phổ biến về hoạt động chống cộng từ Nha trang trở vào Nam. Tuy rải rác, không có lực lượng lớn, nhưng cũng chứng tỏ rằng Việt Cộng chiếm được đất mà không chiếm được lòng người. Những tài liệu như thế chỉ được chuyền tay qua những người thân thiết nhau. Bởi vì

ai cũng biết rằng, nó lọt vào mắt một tên chỉ điểm là người giữ tài liệu sẽ bị tra tấn dã man để phải cung khai, và, số phận sẽ như anh Nguyễn Văn Bảo.

Tôi còn nhớ đã được đọc một nguyệt san của Trung Cộng, tin bằng tiếng Việt. Đọc những từ ngữ lạ, tôi nghĩ tài liệu này do người Tàu dịch và in tại Tàu. Tờ báo này nói nguyên nhân Đặng tiểu Bình bị loại khỏi chức vụ Ủy viên Bộ Chính Trị và Phó Thủ Tướng chính phủ, rồi bị bỏ tù, vì Đặng tiểu Bình có tư tưởng cải cách như :

- Đề nghị bỏ giờ chính trị (nhồi sọ) ban đêm trong các thôn xóm và tổ dân phố, thay thế bằng giờ dạy về kỹ thuật, khoa học.
- Đề nghị bỏ giờ chính trị (nhồi sọ) trong các lớp tiểu học.
- Giải tán đại trại, thành lập tiểu cận trang (có nghĩa là dẹp bỏ nông trường tập thể, thành lập hộ tiểu nông, hộ gia đình. Trái với Mao vì Mao đã áp dụng y chang kinh điển của Marx, lập đại trại, đưa xã hội Trung cộng trở lại thời kỳ nguyên thủy.)
- Chủ nghĩa xét lại này đã làm cho họ Đặng phải vào tù. Mãi đến ngày Mao chết, Tứ Nhân Bang, cầm đầu là Giang Thanh, vợ nhỏ của Mao, mới tan rã, Đặng ra tù, lên nắm quyền và đem áp dụng đường lối của mình, Nhưng chính nhờ ở đường lối dẹp nông trường tập thể, làm sống lại tiểu nông, đã cứu vãn Trung cộng khỏi nạn đói ghê gớm, nhờ đó kéo dài chế độ Cộng Sản trên Hoa lục.
- Tin từ tờ báo Helsingin Sanomat ở Phần Lan, hiện nay- tháng 4 năm 2009- với dân số 1 tỷ 3, mức tiêu thụ bình quân đầu người của dân Trung cộng là 55 kilo lương thực(gạo và các thực phẩm khác) trong một năm. Trong khi ở bắc Mỹ bình quân một người tiêu thụ một năm là 280 kilo thực phẩm.

Có một lần, Lộc, người bạn trẻ nhỏ nhắn (không phải Lộc Đào Cốc), làm đội trưởng đội 3, đưa cho tôi tập tài liệu vào buổi chiều. Nhóm tôi 5 người chuyền tay nhau coi. Tôi giữ qua đêm. Bất chợt hôm sau, trời vừa hừng sáng thì tiếng keng ở ngoài vọng gác cổng chính vang lên liên hồi. Chỉ 5 phút sau, tên cai tù đi từng phòng, báo mọi người chuẩn bị di chuyển. Cứ mỗi lần như thế là một lần xét đồ đạc, quần áo và có người bị chuyển trại. Không thể đốt ngay tập tài liệu được, tôi hỏi Lộc. Người bạn trẻ này bình tĩnh bảo tôi đưa lại cho anh.

Thông thường, mỗi tù nhân chính trị có 2 túi lớn đựng vật dụng, quần áo, mền mùng... được dùng đòn gánh để gánh trên vai. Lần này phải quẩy gánh ra bãi đất trống cổng trại, trải vải nhựa, bày hàng để chờ lục soát. Mỗi lần bày hàng như vậy. chúng tôi bị loại bỏ chai, lọ, gỗ (lon sữa guigoz), cồng, nhất là dao, kéo tự làm để dùng. Gặp tên cai tù tham lam, chúng tịch thu cả thức ăn do gia đình người tù tiếp tế, đặc biệt là thịt chà bông, hay bánh kẹo. Vừa bày hàng xong, tôi khẽ hỏi Lộc :

- Cất đi chưa?

Lộc lắc đầu, nhìn chung quanh. Tôi biết ý Lộc nên đảo mắt ngó phụ, xem có cai tù nào gần đó hay không. Hai người không đối đáp thêm, Lộc thò tay vào ngực, móc ra một gói lá chuối khô, gấp gọn bằng nửa bàn tay. Anh nhét vội vào bờ rào bông bụt. Làm xong, Lộc giả bộ đứng trước đường đá lổn nhổn la lớn:

- Các anh em lẹ tay, xếp thứ tự. Bạn nào được kiểm tra rồi thì tự động xếp lại.
- Tôi vẫn mến anh bạn trẻ này. Qua Mỹ, tôi nghe một người bạn cho biết anh ở Oakland, nhưng chưa bao giờ gặp lại.

(còn tiếp)

⁽¹⁾ Người ở là người giúp việc trong nhà. Thời cải-cách-ruộng-đất của tên Cáo Hồ, nhà nào có người ở chúng qui là "bóc lột" và người chủ bị tổ khổ. Ngày nay bọn cán bộ cộng sản có chức quyền đều mượn người ở. Nhưng chúng mượn chữ trong phim của Nhật, gọi người ở là Ô Sin.